

(Concept) Activiteitenplan Buurtgezinnen in Beekdaelen 2026-2028

Opvoeden doen we samen

Buurtgezinnen is een sociale onderneming, opgericht in 2015. Onder het motto: 'Opvoeden doen we samen', werkt Buurtgezinnen mee aan een maatschappij waarin we elkaar (weer) helpen met het grootbrengen van kinderen. Door gezinnen die het moeilijk hebben te koppelen aan een stabiel steungezin in de buurt, wil Buurtgezinnen voorkomen dat problemen in gezinnen verergeren. Kinderen krijgen wat extra liefde en aandacht en de ouders worden ontlast. De steun en het contact is laagdrempelig en gelijkwaardig. In 2024 zijn we in 125 gemeenten actief en hebben we 6000 gezinnen aan elkaar gekoppeld.

Aanbod Buurtgezinnen

Buurtgezinnen bereikt een aantal specifieke doelen door vitale (steun)gezinnen te koppelen aan overbelaste (vraag)gezinnen in de buurt:

- stimuleren veiligheid en positieve ontwikkeling van kinderen
- versterken eigen kracht en opvoedvaardigheden van ouders
- uitbreiden van een steunend netwerk voor kwetsbare ouders en kinderen
- bevorderen van de onderlinge betrokkenheid in de buurt
- eenzaamheid verminderen
- stress verminderen
- het voorkomen van een zwaardere vorm van ondersteuning

Vraag- en steungezin gaan een duurzame verbintenis met elkaar aan, zo lang als wenselijk is. De ondersteuning van het steungezin is flexibel en afgestemd op de behoefte van het vraaggezin en kan bestaan uit opvang van een kind voor een vaste middag in de week, regelmatig logeren, meegaan naar voetballen en ouderavonden etc. Steungezinnen leven en veren mee met de mogelijkheden en beperkingen van het gezin dat ze ondersteunen. De aard en mate van ondersteuning kan variëren in de loop van de tijd, mede afhankelijk van de toenemende eigen kracht van het vraaggezin.

De kracht van Buurtgezinnen is dat de samenwerking van beide kanten vrijwillig en gelijkwaardig is. Om de gelijkwaardigheid te ondersteunen stimuleert Buurtgezinnen vraaggezinnen om iets terug te doen; iets dat past bij hun talenten. Daarnaast leren de gezinnen van elkaar. Een koppeling betekent vaak een horizonverruiming voor beide gezinnen, doordat sociaal-culturele 'bubbels' doorbroken worden.

Rol coördinator Buurtgezinnen

Buurtgezinnen stelt in overleg met de gemeente een lokale coördinator aan die zorgt voor:

- Publiciteit in de gemeente over dit nieuwe initiatief
- Afstemming met samenwerkingspartners in het sociale veld
- Opsporen van vraaggezinnen en steungezinnen
- Kennismaken (en screenen) van de gezinnen
- Koppelen van vraag- en steungezinnen
- Formeel vastleggen van de afspraken in een contract
- Begeleiden van de steungezinnen
- Monitoren van de voortgang (kwaliteit en veiligheid)
- Organiseren van Buurtgezinnen-activiteiten voor vraag- en steungezinnen

- Voeren van voortgangsoverleg met de gemeente

De coördinator krijgt ondersteuning van de regiocoördinator en een backofficemedewerker. Nieuwe coördinatoren worden ingewerkt en begeleid. Tenminste eenmaal per kwartaal komen de coördinatoren uit dezelfde regio bij elkaar voor intervisie en professionalisering. Daarnaast zijn er landelijke professionaliseringsdagen. De backoffice zorgt o.a. voor: beheer aanmeldingen gezinnen, VOG-aanvragen, beheer van de website en Instagram, Facebook en publiciteit.

Vraaggezinnen

Vraaggezinnen zijn gezinnen die overbelast zijn, veelal door een combinatie van beperkte draagkracht (bijvoorbeeld door alleenstaand ouderschap of gezondheidsproblemen) en uiteenlopende problemen die een zwaar beroep op hen doen.

Niet alle gezinnen zijn geschikt voor deelname aan Buurtgezinnen. Soms kunnen problemen te zwaar zijn en is (eerst) professionele hulp nodig. Dit bepaalt Buurtgezinnen na kennismaking met het vraaggezin.

Kenmerken vraaggezinnen:

- Gezinnen die dermate overbelast zijn, dat de kinderen hieronder lijden.
- Gezinnen met uiteenlopende problemen zoals armoede, mantelzorg, verstandelijke beperking ouders, psychiatrische problemen, gedragsproblemen kind. Deze problemen moeten niet te zwaar zijn voor een vrijwillig steungezin.
- Gezinnen zonder netwerk of met een netwerk dat geen steun kan bieden.
- Gezinnen die gemotiveerd (Buurtgezinnen is vrijwillig) en in staat zijn om afspraken te maken en zich daaraan te houden.
- Gezinnen met kinderen tussen de 0 en 23 jaar.

De aanmelding van vraaggezinnen vindt plaats via scholen, kinderopvang, wijkteams, de welzijnsorganisatie, huisartsen, consultatiebureau etc. Professionals uit deze organisaties kunnen overbelaste gezinnen verwijzen naar Buurtgezinnen. Gezinnen mogen ook zichzelf, direct aanmelden bij Buurtgezinnen.

Vrijwillige steungezinnen

Steungezinnen zijn gezinnen met ervaren, competente ouders die graag een ander helpen en een maatschappelijke bijdrage willen leveren. Zij ondersteunen, maar nemen de rol van de vraagouders niet over. Zij stimuleren de eigen kracht en de zelfredzaamheid van het vraaggezin en bieden kinderen een plek waar ze ontspannen kind kunnen zijn en nieuwe ervaringen kunnen opdoen. Steunouders worden geselecteerd aan de hand van een competentieprofiel en hebben een VOG nodig.

De achtergrond van onze steungezinnen is gevarieerd. Het zijn zowel jonge gezinnen met kinderen als gezinnen waarvan de kinderen al uit huis zijn, die de rol van opa en oma voor de kinderen vervullen. Zo kunnen ook senioren een zinvolle bijdragen leveren en mee blijven doen. De religieuze en culturele achtergrond van onze steungezinnen verschilt en er zijn er ook een aantal mannen- en vrouwenstellen en éénoudergezinnen die steungezin zijn.

Het zoeken van steungezinnen gebeurt onder andere via scholen, vrijwilligerscentrale, gezondheidscentra, sportverenigingen, kerken en buurthuizen. Daarnaast is de inzet van Facebook uitermate effectief gebleken bij het zoeken van steungezinnen. Voor Beekdaelen is een Facebook en Instagram-pagina aangemaakt waarop de coördinator zoekprofielen plaatst.

Matchen en begeleiden van gezinnen

De coördinator van Buurtgezinnen gaat op bezoek bij ieder vraaggezin dat zich aanmeldt. In twee gesprekken vormt zij zich een beeld van de aard van het gezin, wat er goed gaat en wat lastig is en wordt gezamenlijk bekeken welke steun helpend zou zijn. Vervolgens wordt een profiel voor een steungezin opgesteld. Met de steungezinnen die zich aanmelden heeft de coördinator ook twee gesprekken, op basis waarvan zij een voorstel doet aan het vraaggezin.

Als het klikt na een uitgebreide kennismaking tussen beide gezinnen vindt de koppeling plaats, worden afspraken gemaakt en huisregels ondertekend. Er vindt een evaluatie plaats na de proefperiode van twee maanden en vervolgens om de zes maanden. Tussendoor is de coördinator beschikbaar bij vragen en problemen, bijvoorbeeld als er zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind en er meer nodig is. Bij signalen van onveiligheid speelt de coördinator een belangrijke rol.

De gezinnen worden maximaal twee jaar begeleid en daarna stopt de begeleiding van Buurtgezinnen. Dan is de relatie tussen de gezinnen zo stevig geworden dat ze met elkaar op eigen kracht verder kunnen. Mocht begeleiding toch nodig zijn, dan kan altijd weer een beroep worden gedaan op Buurtgezinnen.

Samenwerking in het sociale veld

Het succes van Buurtgezinnen hangt voor een belangrijk deel af van een goede inbedding in het sociale veld. Dit is de reden dat Buurtgezinnen een lokale ZZP'er inzet voor de rol van coördinator. De coördinator heeft daar al een netwerk opgebouwd in het sociaal domein. Daarnaast zoekt zij de samenwerking met andere (vrijwilligers)initiatieven die informele (opvoed)ondersteuning bieden. Door goede persoonlijke contacten kan een vraag die beter past bij een ander initiatief doorspeeld worden, evenals vrijwilligers die zich aanmelden maar niet helemaal passen bij wat Buurtgezinnen van hen vraagt.

Doorverwijzen naar formele hulp

Regelmatig komt het voor dat steunouders zich zorgen maken over een kind in een vraaggezin en/of de opvoedvaardigheden van de vraagouders, terwijl ze ook merken dat het buiten hun mogelijkheden/expertise ligt om dit goed op te pakken. Dit is een gesprekspunt in de voortgangs-overleggen tussen steungezin, vraaggezin en de coördinator van Buurtgezinnen. Aan het begin van de samenwerking wordt met elkaar afgesproken dat bij dit soort zorgen de coördinator wordt betrokken. De coördinator kent de sociale kaart en verwijst door naar de formele hulp. Het komt regelmatig voor dat steunouders vervolgens ook betrokken worden bij het hulpverleningstraject dat volgt. We vinden het daarbij belangrijk dat zij niet de rol van hulpverlener krijgen. Zij zijn er om de ouders bij te staan en sterker te maken en dragen bij aan (het herstel van) het gewone leven.

Bijdragen aan de 'pedagogische civil society'

Twee belangrijke pijlers van Buurtgezinnen zijn geïnspireerd op de 'pedagogische civil society':

- Samen zorgdragen voor de opvoeding van kinderen
- Bouwen aan gemeenschapskracht

Veel vraaggezinnen hebben een beperkt sociaal netwerk. De koppeling aan één steungezin helpt, maar er is meer nodig. In plaats van het gevoel dat een vraaggezin faalt omdat ze het alleen niet redden, willen we bouwen aan een gemeenschap waarin samen opvoeden de norm is en niet de afwijking. 'It takes a village to raise a child'. Ergens bij horen en het gevoel hebben er niet alleen voor te staan geeft kracht.

Andersom willen steungezinnen hun ‘bubbel’ doorbreken en ervaren ze het contact met een gezin uit een andere sociale klasse of met een andere culturele achtergrond als een verrijking en horizonverruiming. De kinderombudsvrouw verwoordde het als volgt: ‘In onze samenleving is het niet meer vanzelfsprekend dat jongeren ouderen ontmoeten of dat mensen uit verschillende sociaal economische klassen of culturele achtergrond elkaar tegenkomen. Buurtgezinnen kan verbindingen leggen tussen deze groepen.’ Vanaf het tweede jaar in een gemeente start de coördinator daarom met het organiseren van activiteiten voor alle vraag- en steungezinnen om de onderlinge relaties te versterken en vraaggezinnen een groter netwerk te bieden.

Enkele voorbeelden uit gemeenten:

- Besloten Facebookgroep voor alle Buurtgezinnen, waar nieuwtjes, tips en vragen worden uitgewisseld
- Zomerfeest, Sinterklaasfeest en Winterfeest
- Kinder-workshops in de vakantie, georganiseerd door buurtgezinnenouders
- Gezamenlijke uitstapjes, ism organisaties als Heppie
- Koffieochtenden/ontmoetingsmomenten voor moeders

Prioriteiten en focus voor gemeente Beekdaelen

Buurtgezinnen is sinds oktober 2023 middels een proeftuin actief in de gemeente Beekdaelen. Naast het ontlasten van ouders willen wij ook bijdragen aan het versterken van onderlinge verbindingen. De laagdrempelige ondersteuning versterkt en ondersteunt het mentaal welbevinden, zelfraadzaamheid en veerkracht van de gezinnen.

Door de preventieve inzet van Buurtgezinnen krijgen gezinnen steeds meer hun regiefunctie terug en wordt deze bovendien versterkt. Dit heeft invloed op een krachtig en gunstig maatschappelijk effect in de gemeente Beekdaelen.

Het inzetten van de menselijke en informele steun draagt o.a. bij aan het vangnet, het oog hebben voor elkaar en het blijven voelen van eigen regie. Deze vorm van ondersteuning geeft een mogelijkheid tot het gezond en veilig opgroeien van kinderen en is onderdeel van een kansrijk en positieve gezondheid en een sterke sociale basis waardoor gezinnen zich ondersteund en sterker voelen.

Op het gebied van samenwerking zullen we ons in Beekdaelen focussen op de verduurzaming van de relatie met de netwerkpartners en verwijzers. Ons doel is om het maximale uit de samenwerking te halen en om elkaar nog meer te versterken om de gezinnen de informele en preventieve ondersteuning te bieden.

Naast het versterken van het sociaal vangnet organiseren we ook activiteiten. Enkele ideeën voor de komende periode zijn het organiseren van een vrijwilligersbijeenkomst in samenwerking met dorpscoördinatoren. Een inspiratieavond bij de Basement waar ook KIDS & KOFFIE wordt gehouden. Een kinderactiviteit tijdens een gemeentelijk evenementen en een dorpswandeling voor ouders. We hopen op deze manier het contact en de kennismaking met anderen te stimuleren. Hierdoor kunnen ouders o.a. ervaringen uitwisselen, elkaar vragen stellen en ondersteunen.

Wij vinden het belangrijk om een bijdrage te leveren aan tolerantie, gemeenschapsgevoel en verbinding. Door het maken van koppelingen tussen verschillende bevolkingsgroepen in verschillende wijken bevorderen we de sociale cohesie en creëren een duurzame relatie. De dorpen waar we onze aandacht meer op willen richten Schimmert Oirsbeek en Amstenrade. Binnen deze dorpen zien we nog weinig activiteit.

Buurtgezinnen voorziet in een sociaal netwerk om ouder en kind heen, waarbij (alleenstaande) ouders en gezinnen elkaar kunnen ondersteunen op buurniveau. Door overbelaste ouders te ontlasten hoeft er vaak geen intensievere ondersteuning te worden aangereikt. De afgelopen tijd is het gelukt om duurzame koppelingen te maken met een steungezin uit buurt, terwijl de ouders van tevoren niemand kenden die hen zou kunnen helpen.

De coördinator van Beekdaelen richt zich op de verbinding tussen oude en nieuwe bewoners, en bewoners met (tijdelijk) meer of minder draagkracht. Ze levert daarmee een positieve en inspirerende bijdrage aan meer verdraagzaamheid en sociale cohesie.

Om onderdeel te zijn en te blijven van het maatschappelijk effect binnen Beekdaelen is de samenwerking met de gemeente van groot belang. Wij willen ons richten op een onderlinge samenwerking door betrokkenheid en verbinding. Denk aan onderdeel te zijn van de lokale coalitie van Kansrijke start NOG MEER?

Wat heeft Buurtgezinnen de afgelopen 1,5 jaar gedaan in Beekdaelen?

- Sinds de start zijn er 9 koppelingen gemaakt. De meeste koppelingen bleken duurzaam contact op te leveren voor vraag-en steungezinnen.
- Netwerk opgebouwd en uitgebreid met verschillende netwerkpartners. Er is met name geïnvesteerd in overleg met jeugdconsulenten, maatschappelijk werk, huisartsenpraktijken, consultatiebureaus en basisscholen.
- De werkwijze van Buurtgezinnen nodigt uit tot in gesprek blijven met elkaar over verschillen en gelijkenissen, nieuwsgierig zijn naar elkaars (gezin)cultuur.
- Door het hechte contact tussen gezinnen en de laagdrempeligheid van Buurtgezinnen is er sneller zicht op zorgen over veiligheid. Door een helder veiligheidsprotocol en het gebruik van huisregels kan open en transparant gesproken worden over dit thema met de gezinnen en snel tot actie worden overgegaan waar nodig.
- Werving van steungezinnen via scholen, de inzet van social media en eigen netwerk.

Het grootste deel van de vraaggezinnen kan weinig terugvallen op hun netwerk. Zij lopen over, missen een sparringpartner en een schouder om op te leunen. Door gebrek aan een stabiel netwerk stapelen de problemen zich sneller op.

De koppelingen die we hebben gemaakt hebben ervoor gezorgd dat ouders die overlopen en zich eenzaam voelen meer contact en aansluiting hebben met de buurt waarin zij wonen. Kinderen hebben een fijne plek waar zij zich welkom en geliefd voelen. Wanneer ze bij het steungezin zijn maken zij onderdeel uit van dat gezin en draaien ze mee in hun huishouden. Hiermee wordt hun horizon verbreed. Ook ervaren zij rust, omdat ze even uit de thuissituatie zijn. Zij krijgen dan andere, vaak positievere aandacht.

Buurtgezinnen straalt uit dat het opvoeden van kinderen een taak is die we samen moeten dragen. Gekoppeld worden aan een stabiel steungezin in de buurt betekent meer rust, meer ruimte en een

positiever zelf- en toekomstbeeld. Vraaggezinnen die bij ons in beeld zijn worden ook toegeleid naar bestaande voorzieningen voor minima. Dit gebeurt door zowel de coördinator als door het steungezin.

We willen het ‘omkijken naar elkaar’ stimuleren en ervoor zorgen dat mensen kunnen bouwen met behulp van Buurtgezinnen aan een informeel en steunend netwerk. Daarvoor is het van groot belang dat alle netwerkpartners weten hoe Buurtgezinnen op laagdrempelige wijze kan worden ingezet om te voorkomen dat er (zwaardere) hulpverlening nodig is.

De vraaggezinnen ervaren een ‘extended family’ en de steungezinnen voelen de liefde voor het kind of de kinderen die in hun systeem meedraaien. Een win-winsituatie!

De effecten

Buurtgezinnen is gericht op preventie en vroeg signalering en brengt de principes van de ‘pedagogische civil society’, vrijwillige verbanden en onderlinge betrokkenheid, in praktijk. Onze benadering is mensgericht en integraal, waarbij wordt gekeken naar de behoefte en de mogelijkheden van de ouders. We richten ons in het contact op het vergroten van de zelfredzaamheid, samenwerking en de sociale cohesie in de buurt.

Buurtgezinnen ziet in de praktijk de volgende effecten voor gezinnen:

Effecten voor kinderen	Effecten voor ouders
Onbezorgd kind zijn Horizonverruiming en ontwikkeling Toename zelfvertrouwen/veerkracht Meer sociale contacten Verbetering schoolprestaties Vermindering gedragsproblemen	Rust en vermindering opvoedstress Uitbreiden opvoedrepertoire Toename zelfvertrouwen/veerkracht Uitbreiden netwerk Toename vertrouwen in de toekomst Activering: oppakken werk/studie of zelf hulp bieden aan anderen

Financieel effect

Gemeenten zetten Buurtgezinnen in om het welzijn binnen gezinnen en de sociale cohesie in hun gemeente te vergroten. Onze werkzaamheden zijn cultuursensitief; we houden rekening met de culturele achtergrond en hebben als uitgangspunt dat we niet oordelen, respect hebben voor verschillen in waarden en gebruiken en een oprechte nieuwsgierigheid hebben naar de ander. We willen bijdragen aan een samenleving waarin alle mensen kunnen meedoen en waarin alle kinderen dezelfde kansen en mogelijkheden hebben.

Door deze preventieve zorg willen we bewerkstelligen dat kinderen veilig kunnen opgroeien in hun eigen gezin en dat uithuisplaatsingen of andere vormen van dure hulpverlening voorkomen, verminderd of beëindigd kunnen worden. Buurtgezinnen draagt bij aan de gewenste verschuiving naar meer preventieve voorzieningen.

Specificatie begroting

De inzet van Buurtgezinnen in Beekdaelen zal lopen van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2028. De coördinator is in deze periode 12 uur in de week beschikbaar voor Buurtgezinnen in Beekdaelen.

De doelstelling per jaar is het koppelen van 12-15 nieuwe vraaggezinnen aan steungezinnen. De gemaakte koppelingen in 2025, 2026 en 2027 zullen onderhouden worden. Het onderhoud van de koppelingen valt ook binnen de 12 uur die de coördinator beschikbaar is.

Notabene: Het exacte aantal koppelingen dat gerealiseerd kan worden binnen de beschikbare uren, is onder andere afhankelijk van de problematiek van vraaggezinnen. Voor sommige gezinnen kost het meer tijd en inspanningen een steungezin te vinden dan voor anderen. En sommige koppelingen zullen langer onderhoud nodig hebben dan andere koppelingen.

Facturering

De kosten worden jaarlijks in twee delen gefactureerd; 50% van € 25.110,- begin januari, 50% van €25.110,- begin juli.